

A falu történelme

A település nevének eredete és rövid történelme

Keszeg

névének eredetéről biztosat nem tudunk. Az első említését 1294-ből ismerjük egy oklevélről, hol Keysyg néven szerepel. Az elnevezésről kétféle elképzelés él. Az egyik szerint a falu neve „Kőszeg” lehetett, amely a későbbiek folyamán, igazodás útján Keszegre változott. A másik elképzelés szerint Keszeg már a honfoglalás korában lakott település volt, „hadrendi szálláshely” lehetett. E szerint az elgondolás szerint a település neve honfoglalás kori „hadrendi név.”

Községként a XVIII. század elejétől ismerjük, miután a [Koháry István](#) [1] országbíró birtokába jutott és elkezdődött a török utáni újratelepítése. 1720-ban már (3)-4 magyar és 14 tót ajkú családot írtak össze.

Több forrás arról tudósít, hogy már az ezt követő évtől a baráti [Huszár](#) [2] család lett a község földesura. Mások szerint azonban csak az 1800-as évek elején került Keszeg a Huszár família birtokába.

A Huszár

család kezéből 1926-ban vásárlás útján került tovább vitéz [Purgly Emil](#) [3] nyugalmazott királyi földművelésügyi miniszter és fiai Purgly Lajos és János tulajdonába.

A Purgly

család folytatta a Huszár família által megkezdett mintagazdálkodást egészen a második világháború viharáig.

A Huszár és a Purgly család híres vendégei:

[Madách Imre](#) [4] (1823-1864) Költő, drámaíró; megyei aljegyző, Nógrád vármegye táblabírája. [Huszár József sógoraként, gyakori vendég volt a kastélyban.](#) [5]

[Deák Ferenc](#) [6] (1803-1876) Reformkori politikus, jogtudós; az 1867-es osztrák-magyar kiegyezés létrehozója. [A „haza bölcse” sokszor pihent Keszegen.](#) [7]

[Gr. Apponyi Albert](#) [8] (1846-1933)

Konzervatív politikus, vallás- és közoktatási miniszter; az I. világháború után a magyar béke delegáció vezetője, később Magyarország fődelegátusaként küzdött a békeszerződés revíziójáért. **1923-ban egy hetet vendégeskedett községünkben.**

[Horthy Miklós](#) [9] (1868-1957) Magyarország kormányzója (1920-1944) **Szemtanúk szerint keszegi rokonait többször is meglátogatta.**

A település népessége és vallása

Keszeg

népességének kialakulásában döntő jelentőségű esemény volt a XVIII. század elején történt újratelepítés, amely a török hódoltságot követő

A falu történelme

Keszeg község honlapja webhelyen lett közzétéve (<http://keszeg.hu>)

időkben, 1716-ban kezdődött meg.

Koháry István [1] országbíró által

megkezdett újranevesítés során, a megye betelepítésének második hullámában, a gyengébb minőségű földekre érkező felvidéki tót (szlovák) lakosság közül Keszegre is érkeztek telepesek. A telepesek többsége evangélikus volt.

A római katolikus vallású keszegi földbirtokosok azonban ezt nem nézték jó szemmel: egyes források szerint az evangélikus templomot elvették, mások szerint lerombolták, és katolikus templomot építettek a helyébe. Ennek hatására többen elmenekültek, vagy a római katolikus hitre tértek át. Az utolsó anyakönyvi bejegyzés 1750-ből való, amely evangélikus esküvőről tudósít. Ezt követően a katolikus vallás vált uralkodóvá.

A mai Keszeg a római katolikus vallás gyakorlása jellemzi, a tót (szlovák) nyelv használata teljesen eltűnt.

A település szülötte

Korponay Gyula

(Keszeg, 1888. febr. 28. -

Bp., 1975. márc. 28.):

kertészmérnök, pomológus.

Felsőfokú tanulmányait a

Kertészeti Tanintézetben végezte (1906-09). Az I. világháború előtt a

gyakorlati termesztésben főleg a zöldségfajtatás elterjesztésével foglalkozott.

1920-tól a Növényélettani és Kórtani Állomáson a gyümölcsvédekezés osztály

vezetője volt. 1928-tól zárszolgálati teendőket is ellátott. Így ismerte fel az

újszegedi faisk.-ban a kaliforniai pajzstetűfertőzést. 1929-től az Orsz.

Pomológiai Bizottság tagjaként dolgozott a gyümölcsfakörzetek kijelölésén. A

Gyümölcsfatermelők Egyesületének ügyvezető ig.-ja (1935). Fontos szerepe volt a

hazai üzemi gyümölcstermesztés szervezésében. Munkáját a szentendrei amerikai

köszmételisztharmat leküzdésével kezdte, amivel nemzetközi elismerést szerzett.

Hazánkban elsőként alkalmazta a mézskénlevelet a növényvédelemben. 1945 után főleg

a tájfajta felkutatásával és szelektálásával foglalkozott. Több tucat

törzskönyvet készített. Nyugdíjazásától (1949) haláláig a Kertészeti Kutató

Intézet szakértőjeként dolgozott. Ismereteit számos szakközleményben is

közreadta. Munkásságát Entz Ferenc-émlékéremmel ismerték el.

Váczy Jenő

(Keszeg, 1914. dec. 15. - Püspökszentlászló., 2003. márc. 22.):

jezsuita atya, az Életrendezés Háza alapítója

1914. december 15-én született a Nógrád

megyei Keszegen. Édesanyja Váczy Józsefné (szül.: König Erzsébet, Szeged 1884) 1912-től

1937-ig, nyugdíjba vonulásáig, a keszegi iskola tanítónője volt. A gimnáziumot a jezsuiták

kalocsai gimnáziumában

végezte, ahol nagy hatással voltak rá tanárai, különösen *Búzna Viktor*, *Fábry Antal* és *Alaker György*.

Részben az ő hatásukra, érettségi után jelentkezett a rendbe, és 1933

augusztusában bevonult a budai Manrézába, ahol egy ideig *Bangha Béla*

volt a novíciusmestere. 1935. augusztus 15-én, Budapesten egyszerű

örökfogadalommal kötelezte el magát a Jóistennek a Jézus Társaságában.

A renden belül folytatott szokásos tanulmányok mellett 1945-46-ban

A falu történelme

Keszeg község honlapja webhelyen lett közzétéve (<http://keszeg.hu>)

klasszika-filológiát tanult a pesti egyetemen, mert már tudta, hogy előljárói teológiai tanárnak szánják, és ehhez jól kellett tudnia a görög nyelvet. (A Szentírást élete végéig görögül olvasta). Szegeden szentelték pappá 1943-ban. Római tanulmányai után hazatérve Szegeden teológiai tanárként működött az egyházmegye Hittudományi Főiskoláján (1948-51). A szétszóratás éveiben (1951-90) különféle helyeken kántor, "zuglelkipásztor", gyári munkás és börtönlakó (1955-56, 1957, 1965-68) volt, de mindez sem hitét, sem apostoli buzgóságát, sem fiatalos lelkesedését nem törte meg. Végül a Gondviselés Püspökszentlászlóra vezette, *Német János* jezsuita atya mellé, majd az ő halála után, 1983-tól egyedül folytatta a munkát: a nővérek lelkigondozása mellett lelkigyakorlatokat tart főleg fiatalok számára, majd lassan kibontakozik az Életrendezés Házának terve és az a közösség, mely az ő munkáját folytatja Isten nagyobb dicsőségére. 2003. március 22-én szólította magához az Úr.

(Forrás: <http://ujember.katolikus.hu/Archivum/2003.04.06/0401.html> [10])
[Az életrendezés apostola - Beszélgetés Váczy Jenő jezsuita atyával](#)

[11]

- Az első csatolmány a [Börzsönyi Helikon](#) [12] című folyóiratból származik (III. évfolyam 1. szám, 2008 január)
- A második csatolmány Lehotka Gábor szakdolgozata
- A harmadik csatolmány a Nógrád Megyei Önkormányzat által megjelentetett kétnyelvű Nógrádi Kincsestár keszegi oldala

Csatolmány	Méret
VÉGH JÓZSEF - A megye nyugati szélén: Keszeg [13]	646.56 kB
LEHOTKA GÁBOR - Keszeg község története az újratelepítéstől a jobbágyfelszabadításig [14]	340.83 kB
Nógrádi kincsestár 59. oldal (Keszeg története röviden magyarul és angolul) [15]	676.89 kB

Forrás webcím (letöltve 2024. 04. 25. 04.00): <http://keszeg.hu/falu-tortenelme>

Hivatkozások:

- [1] http://hu.wikipedia.org/wiki/Koh%C3%A1ry_Il._Istv%C3%A1n
- [2] http://hu.wikipedia.org/wiki/Husz%C3%A1r_Elem%C3%A9r
- [3] <http://mek.oszk.hu/00300/00355/html/ABC11587/12494.htm>
- [4] http://hu.wikipedia.org/wiki/Mad%C3%A1ch_Imre
- [5] <http://keszeg.hu/madach-imre-keszegen>
- [6] http://hu.wikipedia.org/wiki/De%C3%A1k_Ferenc
- [7] <http://keszeg.hu/deak-ferenc-haza-bolcse-keszegen>
- [8] http://hu.wikipedia.org/wiki/Apponyi_Albert
- [9] http://hu.wikipedia.org/wiki/Horthy_Mikl%C3%B3s
- [10] <http://ujember.katolikus.hu/Archivum/2003.04.06/0401.html>
- [11] <http://magazin.ujember.katolikus.hu/Archivum/2001.10/06.html>
- [12] <http://www.freeweb.hu/retsag/helikon/>
- [13] http://keszeg.hu/files/bh0801_részlet.pdf
- [14] http://keszeg.hu/files/keszeg_tortenete.pdf
- [15] http://keszeg.hu/files/nograd_kincsestar_keszeg.pdf

A falu történelme

Keszeg község honlapja webhelyen lett közzétéve (<http://keszeg.hu>)
